

PWYLLGOR DEDDF YSTÂD YR EGLWYS YNG NGHYMRU

Cofnodion cyfarfod o bell a gynhaliwyd ar 22 Medi, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd M.R. Wilson (Cadeirydd); Cynghorydd P. Drake (Is-Gadeirydd); Cynghorwyr C.E.A. Champion, C.M. Cowpe, E.J. Goodjohn ac M.J.G. Morgan.

318 CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

319 YMDDIHEURIAD AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd hwn gan y Cynghorydd J.E. Charles.

320 COFNODION –

PENDERFYNWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Mehefin, 2025 fel cofnod cywir.

321 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

322 TIR YN HEOL SANT OSWALD, CADOXTON, Y BARRI (CAC) –

Roedd yr adroddiad yn ceisio cyfarwyddyd gan y Pwyllgor ar ddyfodol y tir yn dilyn penderfyniad yr Ymddiriedolaeth ar 24 Mehefin, 2025 a'r ymweliad safle dilynol a gynhaliwyd ar 7 Gorffennaf, 2025.

Tynnodd y Rheolwr Gweithredol ar gyfer Eiddo sylw'r Ymddiriedolaeth at yr opsiynau gwaredu fel y nodir yn adran 2.2 o'r adroddiad ac argymhelliad blaenorol y Syrfêwr Cymwysedig o brydles uniongyrchol i'r Cyngor Tref fel yr opsiwn gorau. Fodd bynnag, gan fod y Cyngor Tref bellach wedi tynnu'n ôl o'r broses, roedd yn awr i'r Ymddiriedolaeth ystyried y camau nesaf.

Pe bai'r Pwyllgor yn bwriadu gwaredu'r safle, argymhellwyd bod y safle cyfan yn cael ei gynnig (yn hytrach na darnau i berchnogion cyfagos am y rhesymau a nodir ym mharagraff 2.1 uchod) a chynnig prydles hir yn hytrach na buddiant rhydd-ddaliad. Fel y byddai'r Pwyllgor yn ymwybodol o gynigion tir blaenorol a dderbyniwyd ac a drafodwyd yn y Pwyllgor, roedd yr Ymddiriedolaeth yn rhwym gan ofynion y Ddeddf Elusennau ac yn ystyried yr opsiynau yng nghyd-destun y gofynion fel y'u nodir yn y ddeddfwriaeth honno. Gallai'r gwarediad fod naill ai trwy ocsiwn neu gynigion tendr wedi'u selio.

Ychwanegodd y Swyddog, ers cyhoeddi'r adroddiad, fod Swyddogion wedi bod yn trafod y cyfle gyda chydweithwyr Cynllunio a Phriffyrdd Cyngor Bro Morgannwg ac awgrymodd y dylai'r cyfarfod symud i sesiwn Rhan II i drafod canlyniadau'r trafodaethau hynny.

Wedi hynny, cytunodd Aelodau'r Ymddiriedolaeth i symud ymlaen i sesiwn Rhan II ac, yn dilyn trafodaeth breifat

PENDERFYNWYD – BOD yr Ymddiriedolaeth yn gofyn i'r Rheolwr Gweithredol (Eiddo) geisio gwerthusiad manwl o'r safle drwy Wasanaeth cyn-ymgeisio'r Awdurdod Cynllunio Lleol.

Rheswm dros y penderfyniad

Er mwyn cael cyngor cyn-ymgeisio ffurfiol i lywio prosesau gwneud penderfyniadau'r Ymddiriedolaeth, ar ôl ystyried cynnwys yr adroddiad, a'r drafodaeth Rhan II ddilynol.

323 TIR YN GLEBE FIELDS, SILI – CAIS YMCHWILIAD I LAWNT TREF A PHENTREF (CAC) –

Cofiodd y Prif Gyfreithiwr fod tir yr Ymddiriedolaeth yn Glebe Fields wedi bod yn destun Cais Maes Tref a Phentref (MTPH) a bod yr Ymddiriedolaeth wedi penodi Cwnsler cyfreithiol arbenigol ac wedi gwrthwynebu'r Cais. Fel oedd yn arferol mewn ceisiadau MTPH, ymgysylltodd Awdurdod Cofrestru Tiroedd Comin (ACTC) â'r partïon i geisio lleihau'r materion sydd dan anghydfod.

Ers cyfarfod blaenorol Deddf Ystâd yr Eglwys yng Nghymru (DYENgh), cyflwynwyd adroddiad ACTC i Bwyllgor Trwyddedu'r Cyngor - Diogeli'r Cyhoedd a oedd yn darparu crynodeb cynhwysfawr o'r sefyllfa bresennol a chopiau o'r holl ddogfennaeth cais, gan gynnwys y cais ei hun a gwrthwynebiad Ymddiriedolaeth DYENgh. Roedd y wybodaeth hon ar gael yn gyhoeddus ar wefan y Cyngor. Roedd yr Ymgeisydd hefyd wedi ysgrifennu at yr ACTC yn gofyn i'r Ymddiriedolaeth gydsynio i'r cais gael ei ddiwygio.

Ar ran yr Ymddiriedolaeth roedd y Prif Gyfreithiwr wedi cyflwyno cais i'r ACTC i'r Ymgeisydd ddarparu manylion, gan gynnwys dogfennau perthnasol, yn ymwneud â'r diwygiadau arfaethedig i'r Cais er mwyn i'r Ymddiriedolaeth gael cyngor cyfreithiol allanol priodol ac ystyried ei hymateb i'r cais.

Cadarnhaodd y Swyddog, ar adeg y cyfarfod, nad oedd yr Ymddiriedolaeth wedi derbyn unrhyw ohebiaeth bellach gan yr Ymgeisydd a bod yr ACTC wedi oedi rhag penodi arolygydd annibynnol nes y gwneir unrhyw newidiadau i'r cais yn dilyn cyflwyniadau pellach gan yr Ymgeisydd. Felly'r gobaith oedd y gellid adrodd am gynnydd pellach yng nghyfarfod nesaf yr Ymddiriedolaeth.

Yn dilyn diweddariad y Swyddog, fe wnaeth yr Ymddiriedolaeth wedyn

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi'r diweddariad ynghylch y Cais am Lawnt y Dref a'r Pentref hyd nes y cyflwynir adroddiad pellach i'r Ymddiriedolaeth ar yr amser priodol.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad.

324 DIWEDDARIAD BUDDSODDI (CAC) –

Cynghorodd y Rheolwr Gweithredol ar gyfer Cyfrifeg fod gwerth y buddsoddiadau yn £1.838m ar 31 Mawrth, 2025. Yn ystod 2021/22 roedd gwerth y buddsoddiadau wedi cynyddu i £1.905m ac wedi gostwng yn ôl i £1.878m ar ddiwedd y flwyddyn yn 2022/23 gan gynyddu i £1.919m ar ddiwedd y flwyddyn 2023/24.

Yn dilyn diweddariad buddsoddi gan CCLA ym mis Medi 2024, roedd angen ystyried natur foesegol y buddsoddiad ymhellach. Ers y cyfarfod hwn, cynhaliwyd rhai sgysiau gyda Chynghorydd Rheoli Trysorlys Annibynnol y Cyngor yn amlinellu rhai opsiynau ac ystyriaethau amgen ar gyfer Ymddiriedolwyr. Roedd Cynghorwyr Rheoli Trysorlys y Cyngor yn teimlo bod yr arena fuddsoddi yn ofod sy'n dod i'r amlwg ac nad oeddent yn ymwybodol o fath penodol o gronfa buddsoddi ar y cyd y gallai'r Ymddiriedolaeth ei ddefnyddio. Byddai osgoi unrhyw gwmni o fewn cronfa fuddsoddi yn sicr yn effeithio ar enillion yr Ymddiriedolaeth, ond gallai hefyd fod mathau eraill o fuddsoddiadau amheus y gallai'r Ymddiriedolwyr anghytuno â nhw.

Rhai opsiynau amgen fyddai ystyried buddsoddiadau ar ddull dewisol er bod yr ystyr y byddai opsiynau yn gyfyngedig yng nghyd-destun maint y gronfa a gall ffioedd rheoli buddsoddiadau fod yn anghymesur o uchel. Opsiwn arall fyddai defnyddio cyfrif adneuo cynaliadwy er y byddai hyn yn darparu enillion arian parod ond nid twf cyfalaf i'r gronfa.

I gloi, dywedodd y Swyddog fod y Cyngor ar hyn o bryd yn y broses o aildendro ei gyngor allanol ar Reoli'r Trysorlys ac, ar ôl ei gwblhau, byddai diweddariad pellach ar sefyllfa'r Ymddiriedolaeth yn cael ei geisio a byddai'r Polisi Buddsoddi yn cael ei ddiweddarau a'i gyflwyno i'r Ymddiriedolaeth i'w drafod a'i gymeradwyo.

Yn dilyn diweddariad y Swyddog, fe wnaeth yr Ymddiriedolaeth wedyn

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi'r canllawiau a'r opsiynau a amlinellir yn yr adroddiad tra bo cyngor pellach yn cael ei gyflwyno i'r Ymddiriedolaeth.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad mewn perthynas ag egwyddorion eang ar gyfer Polisi Rheoli Buddsoddiadau diwygiedig, ystyried y Sefyllfa Rheoli Buddsoddiadau yng nghyd-destun Canllawiau'r Comisiwn Elusennau ar Fuddsoddi Arian Elusennau.

325 ADRODDIAD BLYNYDDOL A CHYFRIFON 2024/25 (CAC) –

Roedd yn ofynnol i'r Ymddiriedolaeth ystyried yr Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon fel sy'n ofynnol gan Adran 162 Deddf Elusennau 2011 ac a nodir yn Atodiad A i'r adroddiad.

Gwerth net y gronfa ar 31 Mawrth, 2025 oedd £6.426m, gostyngiad o £83k ar y flwyddyn flaenorol, ac roedd £81k ohono oherwydd gostyngiad yng ngwerth buddsoddiadau'r Ymddiriedolaeth gyda CCLA yn ystod y flwyddyn, ac roedd gostyngiad bach pellach o £1k oherwydd diffyg ar incwm buddsoddi wedi'i glirio yn erbyn costau'r gronfa yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys rhoi grantiau yn 2024/25.

Cynghorodd y Rheolwr Gweithredol ar gyfer Cyfrifeg hefyd, yn ystod 2024/25, fod diffyg bach o £2k yn erbyn cronfeydd anghyfngedig. Roedd y dyraniad grantiau yn £58k yn ystod y flwyddyn ar ôl ystyried tynnu'n ôl a dyraniadau yn ystod y flwyddyn, ac roedd buddsoddiadau'r Dyffryn ar ddiwedd y flwyddyn yn £1.838m, sy'n adlewyrchu gostyngiad mewn gwerth o £81k o'i gymharu â'r gwerth ar 31 Mawrth, 2024.

Yn dilyn cyflwyniad y Swyddog, gofynnodd y Cadeirydd beth oedd achos y gostyngiad o £81k mewn buddsoddiad, fel y'i cynhwysir yn y datganiad o weithgareddau ariannol a gwariant incwm a symudiad net. I'r perwyl hwnnw, cynghorodd y Rheolwr Gweithredol ar gyfer Cyfrifeg fod gwerth y buddsoddiadau ar 31 Mawrth, 2025 yn seiliedig ar werth ciplun o'r gronfa ar yr adeg benodol honno a bod gwerth buddsoddiadau'r Ymddiriedolaeth wedi amrywio'n sylweddol dros y blynyddoedd. Roeddent wedi cynyddu ychydig i'r flwyddyn ariannol gyfredol gyda gwerth cyfredol o £18,410 a gobeithio y byddent yn parhau i adennill eu gwerth wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, gwnaeth yr Ymddiriedolaeth wedyn

PENDERFYNWYD – BOD yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Drafft 2024/25, fel y'u nodir yn Atodiad A i'r adroddiad, yn cael eu cymeradwyo, a bod y Cadeirydd yn cael ei awdurdodi i'w lofnodi ar ran yr Ymddiriedolwyr.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad yn unol â gofynion Deddf Elusennau 2011, a Rheoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008.